

YESEVİYYE

DİVAN-I HİKMETTE
GEÇEN SURELRİN
FAZİLETLERİ

اليسوية

1. HİKMET

**“KUL HUVE’LLÂH, SÜBHÂNE’LLÂH!” VİRD EYLESEM,
BİR VE VÂR’IM, CEMÂLİNİ GÖRÜR MÜYÜM?
BAŞTAN BAŞA, HASRETİNLE FERYÂD ETSEM,
BİR VE VÂR’IM, CEMÂLİNİ GÖRÜR MÜYÜM?**

(DİVAN-I HİKMET, 7:1 , HACE AHMED YESEVİ)

SUBHANALLAH DEMEK

EBÛ MÂLİK EL-HÂRİS B. ÂSİM EL-EŞ’ARÎ’DEN (RA) RİVAYET EDİLDİĞİNE GÖRE RESÛLULLAH ŞÖYLE BUYURMUŞTUR:
TEMİZLİK İMANIN YARISIDIR. **ELHAMDÜLİLLÂH** SÖZÜ, MİZANI DOLDURUR. **SÜBHÂNALLÂHİ VE’L-HAMDÜLİLLÂHİ** İFADELERİ DE YERLE GÖK ARASINI DOLDURUR. NAMAZ, NURDUR. SADAKA (SAMİMİYETE) DELİLDİR. SABIR, AYDINLIKTIR. KUR’AN, SENİN LEHİNE YAHUT ALEYHİNE HÜCCETTİR. HERKES SABAHA ÇIKAR VE (GÜN BOYU YAPTIKLARIYLA ÂDETA) NEFSİNİ SATARAK YA KAZANIR YAHUT KAYBEDER.
(M534 MÜSLİM, TAHÂRET, 1)

EBÛ ZER (RA) ANLATIYOR: BAZI KİMSELER PEYGAMBER’E :
–YÂ RESÛLALLAH, ZENGİNLER DE BİZİM GİBİ NAMAZ KILIYOR, BİZİM GİBİ ORUÇ TUTUYORLAR, (FAKAT ONLAR AYRICA) MALLARININ FAZLASINDAN SADAKA VERİYORLAR, BİZDEN DAHA ÇOK SEVAP KAZANIYORLAR, DEDİLER. RESÛLULLAH :
–ALLAH SİZE SADAKA VERME İMKÂNI BAHŞETMEDİ Mİ? HER TESBİH BİR SADAKA, HER TEKBİR BİR SADAKA, HER HAMD BİR SADAKA, HER TEHLİL BİR SADAKADIR.24 MARUFU (İYİLİĞİ) EMİR BİR SADAKADIR. MÜNKERDEN (KÖTÜLÜKTEN) NEHİY BİR SADAKADIR. HATTA EŞLERİNİZLE BERABER OLMANIZ BİLE BİR SADAKADIR, BUYURDU. BUNUN ÜZERİNE:
–YÂ RESÛLALLAH, ŞEHVETİMİZİ TATMİNDEN DOLAYI DA MI SEVAP VAR, DEDİLER. RESÛLULLAH :
–BİRİSİ BUNU HARAM YOLDAN TATMİN ETSEYDİ GÜNAH OLMAYACAK MIYDI? HELÂL YOLDAN TATMİN ETTİĞİNDE DE (ŞÜPHESİZ) SEVAP VARDIR, BUYURDU.
(M2329 MÜSLİM, ZEKÂT, 53)

MÜSLİM’İN HZ. ÂİŞE’DEN (RA) RİVAYET ETTİĞİNE GÖRE RESÛLULLAH ŞÖYLE DEMİŞTİR:
HER İNSANDA ÜÇ YÜZ ALTMİŞ EKLEM BULUNMAKTADIR. ŞU HÂLDE BİR KİMSE **ALLÂHU EKBER, ELHAMDÜLİLLÂH, LÂ İLÂHE İLLÂLLAH, SÜBHÂNÂLLAH** DER,

ALLAH'TAN MAĞFİRET DİLER, İNSANLARIN YOLLARI ÜZERİNDEKİ TAŞ VEYA DİKEN YAHUT KEMİK GİBİ ŞEYLERİ KENARA ATAR, YAHUT MARUFU (İYİLİĞİ) EMİR VEYA MÜNKERDEN (KÖTÜLÜKTEN) NEHYEDER VE BUNLARIN HEPSİ ÜÇ YÜZ ALTMİŞİ BULURSA, O GÜNÜ, KENDİSİNİ CEHENNEM ATEŞİNDEN KURTARMİŞ OLARAK GEÇİRİR. (M2330 MÜSLİM, ZEKÂT, 54)

YESEVİYYE

EBÛ HÜREYRE (RA) ANLATIYOR: MUHACİRLERİN YOKSULLARINDAN BAZILARI BİR GÜN ALLAH RESÛLÜ'NE GELİP:

-ZENGİNLER ÜSTÜN DERECELERİ VE EBEDÎ NİMETLERİ (ELDE EDİP) GÖTÜRDÜLER, DEDİLER. PEYGAMBER :

-NE YAPTILAR (DA GÖTÜRDÜLER), DEYİNCE;

-ONLAR DA BİZİM GİBİ NAMAZ KILIYOR, BİZİM GİBİ ORUÇ TUTUYOR, FAZLA OLARAK DA SADAKA VERİYORLAR; BİZ İSE VEREMİYORUZ. ONLAR KÖLE AZAT EDİYORLAR, BİZ YAPAMIYORUZ, DEDİLER. BUNUN ÜZERİNE RESÛLULLAH :

-SİZDEN ÖNCEKİLERİN MERTEBELERİNE ULAŞABİLECEĞİNİZ, SONRAKİLERİ GEÇECEĞİNİZ VE SİZİN YAPTIKLARINIZI YAPMADIKLARI SÜRECE KİMSENİN SİZDEN DAHA FAZİLETLİ OLAMAYACAĞI BİR ŞEYİ ÖĞRETEYİM Mİ SİZE, BUYURDU. ONLAR DA:

-EVET, ÖĞRETİN YÂ RESÛLALLAH, DEDİLER. RESÛLULLAH :

-HER NAMAZIN SONUNDA OTUZ ÜÇER KERE SÛBHÂNALLÂH, ELHAMDÜLİLLÂH VE ALLÂHÜ EKBER, DEYİN, BUYURDU. BİR MÜDDET SONRA FAKİR MUHACİRLER TEKRAR GELEREK:

-ZENGİN KARDEŞLERİMİZ BİZİM YAPTIKLARIMIZI İŞİTTİLER, ONLAR DA BİZİM GİBİ YAPMAYA BAŞLADILAR, DEDİLER. BUNUN ÜZERİNE RESÛLULLAH :

-BU, ALLAH'IN BİR LÜTFUDUR VE ONU DİLEDİĞİNE VERİR, BUYURDU.

(M1347 MÜSLİM, MESÂCİD, 142; B843 BUHÂRÎ, EZÂN, 155)

EBÛ HÜREYRE'DEN (RA) RİVAYET EDİLDİĞİNE GÖRE RESÛLULLAH ŞÖYLE BUYURMUŞTUR: İKİ CÜMLE VARDIR Kİ, DİLDE HAFİF, MİZANDA AĞIR, RAHMAN OLAN ALLAH'A İSE SEVİMLİDİR: *SÛBHÂNALLÂHİ VE BİHAMDİHİ, SÛBHÂNALLÂHİL-AZÎM. (ALLAH'I NOKSAN SIFATLARDAN TENZİH EDER, O'NA HAMD EDERİM. YÜCE ALLAH'I TESBİH EDERİM.)*

(B6682 BUHÂRÎ, EYMÂN, 19; M6846 MÜSLİM, ZİKİR, 31)

EBÛ HÜREYRE'DEN NAKLEDİLDİĞİNE GÖRE, RESÛLULLAH ŞÖYLE BUYURMUŞTUR: HER KİM GÜNDE YÜZ DEFA *"LÂ İLÂHE İLLALLÂHU VAHDEHÛ LÂ ŞERÎKE LEH, LEHÛ'L-MÜLKÛ VE LEHÛ'L-HAMDÛ VE HÛVE ALÂ KÜLLİ ŞEY'İN KADÎR (ALLAH'TAN BAŞKA İLAH YOKTUR, SADECE TEK BİR ALLAH VARDIR. O'NUN ORTAĞI YOKTUR. MÜLK O'NUNDUR. HAMD O'NA MAHSUSTUR. O HER ŞEYE KADİRDİR.)"* ZİKRİNİ TEKRAR EDERSE, BU, O KİMSE İÇİN ON KÖLE AZAT ETMENİN SEVABINA DENK OLUR VE ONA YÜZ İYİLİK YAZILIR, ONDAN YÜZ KÖTÜLÜK SİLİNİR VE O KİMSE İÇİN O GÜN AKŞAMA KADAR, ŞEYTANIN ŞERRİNE KARŞI BİR SİĞINAK OLUR. VE HİÇBİR KİMSE ONUN BU ZİKRİ OKUMASINDAN DAHA FAZİLETLİ BİR ŞEY YAPAMAZ. ANCAK BİRİSİ BU ZİKRİN DAHA FAZLASINI SÖYLERSE O BAŞKA. VE YİNE BUYURDU Kİ: HER KİM GÜNDE YÜZ DEFA *"SÛBHÂNALLÂHİ VE BİHAMDİH (ALLAH'I NOKSAN SIFATLARDAN TENZİH EDER, O'NA*

HAMD EDERİM.)” DERSE –DENİZİN KÖPÜKLERİ KADAR ÇOK OLSA BİLE– HATALARI BAĞIŞLANIR.
(B3293 BUHÂRÎ, BED’Ü’L-HALK, 11; M6842 MÜSLİM, ZİKİR, 28)

EBÛ ZER (RA) ANLATIYOR: RESÛLULLAH BANA ŞÖYLE BUYURMUŞTUR:
“ALLAH KATINDA SÖZLERİN EN SEVİMLİSİNİ SANA HABER VEREYİM Mİ? ALLAH’IN EN SEVDİĞİ SÖZ ‘SÛBHÂNALLÂHİ VE BİHAMDİH (ALLAH’I NOKSAN SIFATLARDAN TENZİH EDER, O’NA HAMD EDERİM.)’ CÜMLESİDİR.”
(M6926 MÜSLİM, ZİKİR, 85)

EBÛ HÜREYRE’DEN (RA) NAKLEDİLDİĞİNE GÖRE, RESÛLULLAH :
BİR KİMSE HER NAMAZIN ARKASINDA, OTUZ ÜÇ DEFA “SÛBHÂNALLÂH”, OTUZ ÜÇ DEFA “ELHAMDÜLİLLÂH”, OTUZ ÜÇ DEFA “ALLAHÜ EKBER” DER VE “LÂ İLÂHE İLLALLÂHU VAHDEHÛ LÂ ŞERÎKE LEH, LEHÛ’L-MÜLKÛ VE LEHÛ’L-HAMDÛ VE HÛVE ALÂ KÜLLİ ŞEY’İN KADÎR (ALLAH’TAN BAŞKA İLAH YOKTUR, O’NUN ORTAĞI DA YOKTUR, MÜLK O’NUNDUR. HAMD O’NA MAHSUSTUR. O, HER ŞEYE KADİRDİR.)” DİYEREK (BU TESBİHATİ) YÜZE TAMAMLARSA –DENİZİN KÖPÜKLERİ KADAR ÇOK OLSA BİLE – HATALARI BAĞIŞLANIR, BUYURDU.
(M1352 MÜSLİM, MESÂCİD, 146)

İHLAS SURESİ

ENES İBNÜ MÂLİK (RADIYALLÂHU ANHİDAN RİVÂYETE GÖRE; RASÛLÜLLÂH (SALLELLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) ŞÖYLE BUYURMUŞTUR:
“HERHANGİ BİR MÜSLÜMAN ERKEK VEYA MÜSLÜMAN BİR KADIN BİR GÜN VE BİR GECE İÇERİSİNDE İKİ YÜZ KERE ‘KULHÜVALLÂ- İ HÛ EHAD, ALLÂHÛ’S-SAMED’ (İHLÂS SÛRESİ’Nİ) OKURSA ALLÂH-U İ İ TE’ÂLÂ MUTLAKA O KİŞİ İÇİN ELLİ SENELİK HATÂ (GÜNAH)LARI (OLSA İ) DAHÎ ONLARIN TAMÂMI)Nİ MAĞFİRET EDER.”
(EBÛ BEKR AHMED İBNÜ MUHAMMED İBNİ’S-SÜNNÎ, ‘ANİELÛ’L-YEVMI VEL- LEYLE, RAKAM:694, SH:638; ES-SÜYÛTÎ, CÂMI’U’L-EHÂDİS, RAKAM:20570, 19/203)

VÂSİLE İBNİ ESKA’ (RADIYALLÂHU ANH) KIZI ESMA (RADI- YALLÂHU ANHÂ) ŞÖYLE BUYURDU: BABAM, SABAH NAMAZINI KILINCA, KIBLEYE DOĞRU OTURUR, GÜNEŞ DOĞUNCAYA KADAR HİÇ KONUŞMAZDI. BAZI KERE BEN, ONA BİR İHTİYAÇTAN DOLAYI BİR ŞEY SÖYLERDİM. O YİNE BENİMLE KONUŞMAZDI. BİR KERE BEN, ONA BU HÂLİNİN SEBEBİNİ SORUNCA, O, RASÛLULLAH (SALLALLÂHU ALEYHİ VE SELLEMİN: “HER KİM SABAH NAMAZINI KILDIKTAN SONRA, KİMSEYLE KONUŞMADAN YÜZ KERE HUVALÂHU EHAD” (SÛRESİNİ) OKURSA, HER İHLÂS (SURESİNİ) OKUYUŞUNDA BİR SENELİK GÜNÂHI AFFOLUNUR ” BUYURDUĞUNU İŞİTTİM DE, ONUN İÇİN BÖYLE YAPIYORUM DİYE CEVAP VERDİ, (TABERÂNÎ; HEYSEMÎ. M.Z. 10/112)

EBÛ SAÎD EL-HUDRÎ'DEN RİVÂYET EDİLMİŞTİR:

"BİR ADAM, GECELEYİN BİR KİŞİNİN '*KUL HUVELLÂHU*' SÛRESİNİ DEVAMLİ TEKRARLADIĞINI İŞİTMİŞTİ. SABAH OLUNCA DA HZ. PEYGAMBER'E GİTTİ, BUNU O'NA ANLATTI. ADAM, SANKİ BU SÛREYİ KÜÇÜK GÖRMÜŞTÜ. RASÛLULLAH (AS.) İSE; "HAYATIM ELİNDE OLAN ALLAH'A YEMİN EDERİM Kİ BU SÛRE, KUR'ÂN'M ÜÇTE BİRİNE EŞİTTİR" BUYURDU.

(BUHARÎ, FEDÂILU'L-KUR'ÂN, 13; EYMÂN, 3; TEVHÎD, 1; MUVATTA, KUR'ÂN, 6/17; EBÛ DAVUD, VİTİR, 18/1461; NESÂİ, İFTİTÂH, 19.)

EBÛ'D-DERDÂ'DAN RİVÂYET EDİLMİŞTİR:

SİZDEN BİRİ, BİR GECEDE KUR'ÂN'IN ÜÇTE BİRİNİ OKUMAKTAN ÂCİZ KALIR MI?" BİR GECEDE KUR'ÂN'M ÜÇTE BİRİ NASIL OKUNUR?" DEDİLER. *KUL HUVELLAHU EHAD*, KUR'ÂN'M ÜÇTE BİRİNE DENKTİR" DEDİ.

(MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 45/259-260. BU RİVÂYETTE HADİS MEVKÛF GİBİ GÖRÜLÜYORSA DA, MÜSLİM'DEKİ RİVÂYETTE, EBÛ'D-DERDÂ, "RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE BUYURDU..." DİYEREK HADİSİN MERFÛ OLDUĞUNU AÇIKÇA BELİRTİR.)

EBÛ EYYÛB EL-ENSÂRÎ'DEN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE BUYURDU:

SİZDEN BİRİ, BİR GECEDE KUR'ÂN'M ÜÇTE BİRİNİ OKUMAKTAN ÂCİZ KALIR MI? KİM '*ALLAHU'L-VÂHİDU'S-SAMED*'İ OKURSA, KUR'ÂN'M ÜÇTE BİRİNİ OKUMUŞ OLUR." (TİRMİZÎ, FEDÂILU'L-KUR'ÂN, 11/2896; NESÂİ, İFTİTÂH, 69.)

ENES B. MÂLİK'TEN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE BUYURDU:

"*İHLÂS* SÛRESİNİ HER GÜN İKİ YÜZ DEFA OKUYANIN, ÜZERİNDEKİ BORÇLAR MÜSTESNÂ ELLİ YILLIK GÜNAHLARI SİLİNİR. YATAĞINA YATMAK İSTEYEN BİRİ, SAĞ TARAFINA YATARAK YÜZ DEFA *İHLÂS* SÛRESİNİ OKURSA, KİYÂMET GÜNÜ RAB ONA; '*EY KULUM, SAĞIM TAKİP EDEREK CENNETE GİR!*' BUYURUR." (TİRMİZÎ, FEDÂİLÜL-KUR'ÂN, 11/2898. HADİSİN İSNÂDI ZAYİFTİR.)

ENES B. MÂLİK'TEN RİVÂYET EDİLMİŞTİR: BİR ADAM;

"- EY ALLAH'IN RASÛLÜ, BEN BU İHLÂS SÛRESİNİ ÇOK SEVİYORUM" DEYİNCE, HZ. PEYGAMBER;

SENİN BU SÛREYE OLAN SEVGİN, SENİ CENNETE SOKACAK" BUYURDU.

(TİRMİZÎ, FEDÂILU'L-KUR'ÂN, 11/2901.)

2. HİKMET

**PİRİM MEDET KILSA DA, TEKRAR KOLUMA ALSAM,
HER BİR KANAT TÜYÜNÜ, GÖZÜME SÜRME KILSAM,
ONU İYİ KORUYUP, KAZLARA KARŞI SALSAM,
ELHAMDULİLLÂH ŞİMDİ, SAHİBİM KUR'ÂN OLDU.
(DİVAN-I HİKMET, 210: 4, HACE AHMED YESEVİ)**

ELHAMDULİLLAH FAZİLETİ

EBÛ ZER'DEN (RA) RİVAYET EDİLDİĞİNE GÖRE HZ. PEYGAMBER ŞÖYLE DEMİŞTİR: SABAHA ÇIKAN KİMSENİN HER BİR EKLEMİ İÇİN (ŞÜKÛR BORCU OLARAK) SADAKA VERMESİ GEREKİR. HER TESBİH (SÜBHÂNÂLLAH DEMEK) SADAKADIR. HER TAHMÎD [ELHAMDÜLİLLÂH DEMEK] SADAKADIR. HER TEHLÎL (LÂ İLÂHE İLLÂLLAH DEMEK) SADAKADIR. HER TEKBİR (ALLAHÜ EKBER DEMEK) SADAKADIR. İYİLİĞİ/MARUFU EMRETMEK SADAKADIR. KÖTÜLÜKTEN/MÜNKERDEN NEHYETMEK SADAKADIR. KUŞLUK VAKTİNDE KILINAN İKİ REKÂT NAMAZ İSE BUNLARIN HEPSİNİN YERİNİ TUTAR.

(M1671 MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 84)

SA'D B. EBÛ VAKKÂS'IN (RA) NAKLETTİĞİNE GÖRE, KENDİSİ BİR GÜN RESÛLULLAH İLE BİRLİKTE BİR KADININ (SAFİYYE VEYA CÜVEYRİYE'NİN) YANINA GELDİ. KADININ ÖNÜNDE TESBİHİN SAYISINI TESPİT İÇİN ÇEKİRDEK VEYA ÇAKIL TAŞLARI VARDI. BUNUN ÜZERİNE ONA: "SANA BUNDAN DAHA KOLAY, DAHA ÜSTÜN BİR ŞEY SÖYLEYİYİM Mİ?" DEDİ. (EVET EY ALLAH'IN RESÛLÜ, DEYİNCE)

RESÛLULLAH :

"SÜBHÂNALLAHİ ADEDE MÂ HALAKA Fİ'S-SEMÂİ VE SÜBHÂNALLÂHİ ADEDE MÂ HALAKA Fİ'L-ÂRD, SÜBHÂNALLÂHİ ADEDE MÂ BEYNE ZÂLİKE VE SÜBHÂNALLÂHİ ADEDE MÂ HÜVE HÂLİK. (GÖKYÜZÜNDE YARATTIĞI VARLIKLAR ADEDİNCE ALLAH'I TESBİH EDERİM. YERYÜZÜNDEKİ MAHLUKATIN SAYISINCA ALLAH'I YÜCELTİRİM. YERLE GÖK ARASINDAKİLERİN SAYISINCA ALLAH'I TENZİH EDERİM. ŞİMDİYE KADAR YARATTIĞI VE BUNDAN SONRA YARATACAKLARI SAYISINCA ALLAH'I TESBİH EDERİM.)"

DERSİN.

"ALLÂHÜ EKBER", "ELHAMDÜLİLLAH", "LÂ İLÂHE İLLÂLLÂH", "VE LÂ HAVLE VE LÂ KUVVETE İLLÂ BİLLÂH" DEMEK DE BÖYLEDİR.

(T3568 TİRMİZÎ, DEAVÂT, 113)

HUZEYFE VE EBÛ ZER'DEN (RA) ŞÖYLE NAKLEDİLMİŞTİR: RESÛLULLAH , YATAĞINA YATTIĞINDA ŞÖYLE DİRDİ:

"BİSMİKE'LLÂHÜMME AHYÂ VE EMÛTÜ. [ALLAH'IM, SENİN İSMİNİ ANARAK ÖLÜR VE DİRİLİRİM (UYUR VE UYANIRIM.)]" UYANDIĞI ZAMAN DA, *"ELHAMDÜ LİLLÂHİLLEZİ*

AHYÂNÂ BA'DE MÂ EMÂTENÂ VE İLEYHİN-NÜŞÛR. (BİZİM CANIMIZI ALDIKTAN SONRA DİRİLTEN ALLAH'A HAMDOLSUN. DÖNÜŞ YİNE O'NADIR.)" DERDİ.
(B6312, B6314 BUHÂRÎ, DEAVÂT, 7, 8)

HZ. ALİ'DEN (RA) RİVAYET EDİLDİĞİNE GÖRE RESÛLULLAH , ALİ VE FÂTİMA'YA (RA) ŞÖYLE DEMİŞTİR:
"YATAĞINIZA GİRDİĞİNİZDE VEYA YATTIĞINIZDA OTUZ ÜÇ DEFA 'ALLAHÜ EKBER', OTUZ ÜÇ DEFA 'SÛBHÂNALLÂH', OTUZ ÜÇ KERE 'ELHAMDÜLİLLÂH' DEYİN."
BİR RİVAYETTE, OTUZ DÖRT KERE 'SÛBHÂNALLÂH'; BAŞKA BİR RİVAYETTE İSE OTUZ DÖRT DEFA 'ALLAHÜ EKBER', DEMİŞTİR.
(B6318 BUHÂRÎ, DEAVÂT, 11; B5361 BUHÂRÎ NAFAKÂT, 6; M6918 MÜSLİM, ZİKİR, 80)

FATİHA SURESİ

EBÛ SAİD B. EL-MUALLÂ'DAN RİVÂYET EDİLMİŞTİR:

"UBEYY B. KÂ'B NAMAZ KILARKEN RASÛLULLAH (AS.) ONA SESLENDİ. UBEYY, NAMAZI BİTİRİNCE YANMA GİTTİ. OLAYI UBEYY ŞÖYLE ANLATIR: "RASÛLULLAH (AS.), ELİNİ ELİMİN ÜZERİNE KOYDU VE;

"- BEN SENİN, NE TEVRAT'TA, NE İNCİL'DE, NE ZEBÛR'DA VE NE DE KUR'ÂN'DA EMSÂLÎ NÂZİL OLMAYAN BİR SÛREYİ ÖĞRENMEDEN MESCİTTEN ÇIKMAYACAĞINI ÜMİT EDERİM" DEDİ. BEN DE BU SÛREYİ ÖĞRETİR ÜMİDİYLE YAVAŞLADIM. HZ. PEYGAMBER YAKLAŞMCA;

"- EY ALLAH'IN RASÛLÜ, VAAD ETTİĞİNİZ SÛRE?" DİYE HATIRLATTIM. BANA; NAMAZA BAŞLARKEN NE OKUYORSUN?" DEDİ.

"- *ELHAMDU LİLLÂHİ RABBİL ÂLEMİN'İ* OKUYORUM" DİYEREK SÛREYİ SONUNA KADAR OKUDUM. BİTİNCE, HZ. PEYGAMBER; İŞTE BU, O SÛREDİR! O, BANA VERİLEN YÜCE KUR'ÂN'DIR VE SEB'U'L- MESÂNÎ'DİR" DEDİ.

(MUVATTA, SALÂT, 8/37.)

UBEYY B. KÂ'B'DAN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE BUYURDU:
"NE TEVRAT'TA, NE DE İNCİL'DE ÜMMÜ'L-KUR'ÂN GİBİSİ NÂZİL OLMADI. O, SEB'U'L-MESÂNÎ'DİR. HAKKINDA 'O, KULUMLA BENİM ARAMDA TAKSİM EDİLMİŞTİR VE KULA DİLEDİĞİ VERİLECEKTİR' DENEN SÛREDİR."
(TİRMİZİ, TEFSİR, 16/3125; NESÂİ, İFTİTÂH, 26.)

EBÛ HUREYRE'NİN RİVÂYETİNE GÖRE HZ. PEYGAMBER ŞÖYLE BUYURDU: "ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİL ÂLEMİN; ÜMMÜ'L-KUR'ÂN'DIR, ÜMMÜ'L- KİTÂB'DIR, SEB'U'L-MESÂNİDİR."

(EBÛ DAVUD, SALÂT, 15/1457; TİRMİZÎ, TEFSİR, 16/3124.)

YESEVİYYE

ABDULLAH B. ABBAS ANLATIYOR:

"CEBRÂİL (AS.) HZ. PEYGAMBER'İN YANINDA OTURDUĞU SIRADA, (HZ. PEYGAMBER) YUKARIDAN BİR SES İŞİTTİ. HEMEN BAŞINI KALDIRDI. (CEBRÂİL); BU, GÖKYÜZÜNDE SADECE BUGÜN AÇILAN BİR KAPININ SESİDİR. O KAPI, BUNDAN ÖNCE HİÇ AÇILMAMIŞTI" DEDİ. ORADAN BİR MELEK İNDİ, CEBRÂİL (AS.); BU, DAHA ÖNCE YERYÜZÜNE HİÇ İNMEMİŞ OLAN BİR MELEKTİ" DEDİ. MELEK SELÂM VERDİ VE DEDİ Kİ: MÜJDE!.. SANA, DAHA ÖNCE HİÇBİR PEYGAMBERE VERİLMİYEN İKİ NÛR VERİLDİ. BUNLAR; FÂTİHATU'L-KİTÂB İLE BAKARA SÛRESİNİN SON ÂYETLERİDİR. BUNLARDAN OKUYACAĞIN HER HARFİN KARŞILIĞINI MUTLAKA ALACAKSIN!" (MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 43/254; NESÂİ, İFTİTÂH, 25.)

3. HİKMET

**"FEZKÛRÛNÎ, EZKÛRKÛM..." AYETİNDEN,
İMÂNDIR HAK TEÂLA TAATINDAN,
GEÇMELİSİN NEFSİNİN RAHATINDAN,
SEHER VAKTİ TAAT EDESİM GELİR.**
(DİVAN-I HİKMET , 73 :4, HACE AHMED YESEVİ)

BAKARA SURESİ

EBÛ ÜMÂME EL-BÂHİLÎ'DEN RİVÂYET EDİLMİŞTİR: RASÛLULLAH'M (AS.) ŞÖYLE SÖYLEDİĞİNİ İŞİTTİM:
"KUR'ÂN'I OKUYUN! KİYÂMET GÜNÜNDE KUR'ÂN, OKUYUCUSUNA ŞEFÂAT EDECEKTİR. ZEHRÂVEYN'I, YÂNİ BAKARA VE ÂL-İ İMRÂN SÛRELERİNİ (ÇOK) OKUYUN! ÇÜNKÜ BU İKİ SÛRE, KİYÂMET GÜNÜNDE İKİ BULUT GİBİ - VEYA İKİ GÖLGELİK GİBİ-, YAHUT SAF SAF OLMUŞ İKİ KUŞ SÛRÜSÜ GİBİ GELECEK VE OKUYUCULARINI MÜDÂFAA EDECEKLER. BAKARA SÛRESİNİ DE (ÇOK) OKUYUN! ÇÜNKÜ ONU OKUMAK, BEREKETTİR; OKUMAMAK İSE PİŞMANLIK SEBEBİDİR. SİHİRBAZLARIN ONU OKUMAYA GÜÇLERİ YETMEZ."
MUÂVİYE B. SELLÂM¹⁴; "BATALE, BÜYÜCÜLER DEMEKTİR" DEDİ.
(MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 42/252.)

NEVVÂS B. SEM'ÂN ANLATIYOR:

RASÛLULLAH'M (AS.) ŞÖYLE SÖYLEDİĞİNİ İŞİTTİM:

"KİYÂMET GÜNÜNDE KUR'ÂN VE DÜNYADA İKEN ONUN HÜKÜMLERİYLE AMEL EDEN İNSANLAR GETİRİLİR; BAKARA VE ÂLİ İMRÂN SÛRELERİ ONU ÖNE GEÇİRİRLER."

RÂVÎ; "HZ. PEYGAMBER BU İKİ SÛRE İÇİN ÜÇ MİSAL VERDİ Kİ, BEN ONLARI HÂLA UNUTMADIM" DER. HZ. PEYGAMBER BUYURDU Kİ:

"BU İKİ SÛRE SANKİ İKİ BULUT GİBİ, VEYA ARALARINDAN BİR İŞİĞİN SIZDIĞI İKİ KARA GÖLGE GİBİ, VEYA SAF SAF OLMUŞ KUŞLARDAN MEYDANA GELEN İKİ CEMÂAT GİBİ GELİR VE (DÜNYADA KENDİLERİNİ OKUYAN VE HÜKMÜNCE AMEL EDEN) ARKADAŞLARINI MÜDAFAA EDERLER."

(MÜSLİM, MÜSÂFİRÎN, 42/253; TİRMİZÎ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 4/2883.)

EBÛ HUREYRE, HZ. PEYGAMBER'İN ŞÖYLE SÖYLEDİĞİNİ RİVÂYET EDER:

"EVLERİNİZİ KABRİSTANA ÇEVİRMİYİN! ŞÜPHESİZ ŞEYTAN, İÇİNDE BAKARA SÛRESİ OKUNAN EVDEN KAÇAR."

(MÜSLİM, MÜSÂFİRÎN, 29/212; TİRMİZÎ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 2/2877.)

EBÛ MES'ÛD (EL-ENSÂRÎ), HZ. PEYGAMBER'DEN ŞÖYLE RİVÂYET EDER:

"KİM, BİR GECEDE BAKARA SÛRESİNİN SON İKİ ÂYETİNİ OKURSA, BU ONA KÂFİDİR."

(BUHARÎ, MEĞÂZÎ, 11; FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 10, 27, 34; MÜSLİM, MÜSÂFİRÎN, 43/256; EBÛ DAVUD, RAMAZAN, 9/1397; TİRMİZÎ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 4/2881.)

EBÛ HUREYRE, HZ. PEYGAMBER'DEN ŞÖYLE RİVÂYET EDER:

"HER ŞEYİN BİR ZİRVESİ VARDIR, KUR'ÂN'IN ZİRVESİ DE BAKARA SÛRESİDİR. ORADA BİR ÂYET VARDIR Kİ, O ÂYET, KUPÂN ÂYETLERİNİN SEYYİDİDİR. O ÂYET, ÂYETE'L-KÛRSÎ'DİR."

(TİRMİZÎ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 2/2878. HADÎS ZAYİFTIR, ANCAK ŞEVÂHİDİ VARDIR.)

VÂSİLE B. EL-ESKA'DAN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE; HZ. PEYGAMBER, MUHÂCİRLERE AİT SUFFADA YANLARINA GELMİŞ VE BİRİ O'NA;

KUR'ÂN'DA EN BÜYÜK ÂYET HANGİSİDİR?" DİYE SORMUŞ, HZ. PEYGAMBER DE; ALLAHU LÂ İLÂHE İLLÂ HUVE'L-HAYYU'L-KAYYÛM ÂYETİDİR" CEVABIM VERMİŞ.

(EBÛ DAVUD, HURÛF, 1/4003.)

4. HİKMET

**ÂLİMSE GECE-GÜNDÜZ İLMİ TAHSİL EYLEYE,
HER AN AĞLAYIP RABB'E, SEVGİ HÂSİL EYLEYE,
"FE'L-YEDHAKÛ" AYETİN, MA'NÂ TAFSİL EYLEYE,
BÖYLESİ GERÇEK ÂLİM GEREKİR DOSTLARIMA.**

**"VE'L-YEBKÛ KESİRÂ" DIR, 49 ALLÂH BÖYLE SÖYLEDİ.
MA'NÂSINI BİLENLER, GECE-GÜNDÜZ AĞLADI.
TA Kİ GÖZLER KÖR OLDU, YAŞLAR AKTI, ÇAĞLADI.
BÖYLESİ GERÇEK ÂLİM, GEREKİR DOSTLARIMA!
(DİVAN-I HİKMET, 80 :2-3, HACE AHMED YESEVİ)**

TEVBE SURESİ

IRAKİ, İHYÂNIN HADİSLERİNİ TAHRİCİNDE ZİKRETMİŞTİR: "HER KİM, TEVBE SÛRESİNİN SON İKİ ÂYETİNİ; OKUMAYA DEVAM EDERSE, ENKAZ ALTINDA KALARAK, BOĞULARAK, YANARAK VE DEMİR DARBESİYLE ÖLMEZ." (İTHAF: 187)

"UKADÛ'D-DÛRER VE'L-LE'ÂLÎ" KİTABINDA ZİKREDİLDİĞİNE GÖRE, BİR KERE EBÛ BEKR-İ ŞİBLÎ (KUDDİSE SİRRUHÛ), EBÛ BEKİR İBNİ MÛCÂHİD EL-MUKRÎ (RAHİMEHULLÂH) İN YANINA GİRDİĞİNDE O, AYAĞA KALKARAK ONU KARŞILADI. İBNİ MÛCÂHİD (RAHİMEHULLÂH) M ADAMLARI: "SEN ZAMANIN VEZİRİ ALİ İBNİ İSÂ'YA BİLE KALKMAZKEN, BU ZÂT KİMDİR Kİ BUNA KALKIYORSUN?" DİYE SORDUKLARINDA, O: "BEN RASÛLULLAH (SALİÂLLÂHU ALEYHİ VE SELİEM) İN TAZİM ETTİĞİ KİŞİYE NASIL KALKMAM?!" DEDİ VE ŞÖYLE ANLATTI: "DÜN GECE BEN RÜYAMDA RASÛLÜLLÂH (SALİÂLLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)! GÖRDÜM. O BANA: "YÂ EBÂ BEKR! YARIN OLDUĞUNDA SENİN YANINA CENNET EHLİNDEN BİR ADAM GELECEK, ONA İKRÂM ET" BUYURDU. İBNİ MÛCÂHİD (RAHİMEHULLÂH) ŞÖYLE ANLATIYOR: "BU HÂDİSEDEN İKİ GECE SONRA, TEKRAR RASÛLÜLLÂH (SALLÂLLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) İ GÖRDÜĞÜMDE, BANA: "YÂ EBÂ BEKR! SEN CENNET EHLİNDEN BİR ADAMA İKRÂM ETTİĞİN GİBİ ALLÂH-U TE'ÂLÂ DA SANA İKRÂM ETSİN" DEDİ. O ZAMAN BEN: "YÂ RASÛLELLÂH! ŞİBLÎ SİZİN YANINIZDA BU DERECEYİ NEYLE ELDE ETTİ?" DİYE SORUNCA, RASÛLÜLLÂH (SALLÂLLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)'. 'O SEKSEN SENEDİR KILDIĞI HER NAMAZIN PEŞİNDEN (TEVBE SURESİ SON İKİ) ÂYET-İ KERÎMELERİNİ OKUYARAK BENİ ZİKREDEN (HATIRLAYAN) BİR ZÂTTIR. BÖYLE BİR KİŞİYE BEN NASIL İKRÂM ETMEM' BUYURDU."

(HÂFİZ EBU 'L-KÂSİM HALEF İBNİ ABDİLMELİK İBNÜ BEŞKÛVÂL, KİTÂBÛ'L- KURBE İLÂ RABBİ'L-ÂLEMÎN Bİ S-SALÂTİ ALÂ MUHAMMEDİN SEYYİDİ'L-MURSELÎN, SH:142- 143; TÂCÜDDİN EL-FÂKİHÂNÎ, EL-FECRU'L-MÛNÎR, SH:60-61)

5. HİKMET

**HOCA AHMED BENDEYSEN, DURMADAN HAKK'I ARA,
ÂŞIKSAN BÂTININDA, HAKK'I GÖR, ARŞI ARA,
HİKMETLE AYET-HADİS OKU VE HAKK'I ARA,
BİLGELERE DEDİĞİN SÖZLERİN İMÂ OLSUN.**
(DİVAN-I HİKMET, 226:13 , HACE AHME YESEVİ)

KURAN-I KERİM

EBÛ HUREYRE, RASÛLULLAH'M (AS.) ŞÖYLE BUYURDUĞUNU RİVÂYET ETTİ:
"BİR CEMÂAT, YÜCE ALLAH'IN EVLERİNDEN BİRİNDE TOPLANIP AZİZ VE ÇELİL OLAN
ALLAH'IN KİTABINI OKUR VE ARALARINDA MÜZAKERE EDERLERSE, MUTLAKA
ONLARA SEKÎNET İNER, RAHMET ONLARI KUŞATIR, MELEKLER ONLAN ÇEVRELER VE
ALLAH DA KENDİ HUZURUNDA BULUNANLARIN YANINDA ONLAN ZİKREder." (EBÛ
DAVUD, VİTİR, 14/1455.)

UKBE B. ÂMİR ANLATIYOR: "BİZLER SUFFA'DA İKEN RASÛLULLAH (AS.) YANIMIZA
GELDİ VE; HANGİNİZ HER GÜN HİÇ GÜNAH İŞLEMEDEN VE SİLA-İ RAHMİ DE
KESMEDEN BUTHÂN'A -VEYA AKÎK'E- KADAR GİDER VE ORADAN İRİ HÖRGÜÇLÜ İKİ
DEVE GETİRMEK İSTER?" DEDİ. BİZ;
BUNU HEPİMİZ İSTERİZ EY ALLAH'IN RASÛLÜ" DEDİK. O ZAMAN BUYURDU Kİ: O
HALDE BİRİNİZİN MESCİDE GİDİP ALLAH'IN KİTABINDAN İKİ ÂYET ÖĞRENMESİ -VEYA
OKUMASI-, KENDİSİ İÇİN O İKİ DEVEDEN DAHA HAYIRLIDIR. ÜÇ ÂYET ÖĞRENMESİ, ÜÇ
DEVEDEN DAHA HAYIRLIDIR. DÖRT ÂYET ÖĞRENMESİ DE DÖRT DEVEDEN; HÛLÂSA
OKUNACAK ÂYETLER AYNI SAYIDAKİ DEVELERDEN DAHA HAYIRLIDIR."
(MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 41/251; EBÛ DAVUD, VİTİR, 14/1456.)

ABDULLAH B. MES'ÛD ŞÖYLE DEDİ: RASÛLULLAH'IN (AS.) ŞÖYLE SÖYLEDİĞİNİ
İŞİTTİM:
"HER KİM ALLAH'IN KİTABINDAN BİR HARF OKURSA, BU HARF MUKABİLİNDE
KENDİSİNE BİR SEVAP VERİLİR VE HER SEVAP DA ON MİSLİYLE MUKABELE GÖRÜR.
'ELİF LÂM MÎM' BİR HARFTİR DEMİYORUM; LÂKİN 'ELİF BİR HARFTİR, 'LÂM' BİR
HARFTİR, 'MÎM' DE BİR HARFTİR."
(TİRMİZİ, FEDÂİLÜ'L-KUR'ÂN, 16/2910.)

UKBE B. ÂMİR'DEN RİVÂYET EDİLMİŞTİR: HZ. PEYGAMBER'İN ŞÖYLE SÖYLEDİĞİNİ
İŞİTTİM:
"KUR'ÂN'I AÇIKTAN OKUYAN, AÇIKTAN SADAKA VEREN GİBİDİR, GİZLİ OKUYAN DA
SADAKAYI GİZLİCE VEREN GİBİDİR."
(TİRMİZİ, FEDÂİLUT-KUR'ÂN, 20/2919; EBÛ DAVUD, TATAVVÛ', 25/1333; NESÂİ,
KİYÂMU'L-LEYL, 24; ZEKÂT, 68.)

ABDULLAH B. ABBAS'DAN RİVÂYET EDİLMİŞTİR: BİR ADAM ŞÖYLE DEDİ:
EY ALLAH'IN RASÛLÜ, ALLAH'IN EN ÇOK SEVDİĞİ AMEL HANGİSİDİR?" KONAKLAYIP
GÖÇEN AMELDİR" BUYURDU. KONAKLAYIP GÖÇEN AMEL NEDİR?" DEYİNCE;
KUR'ÂN'M BAŞINDAN BAŞLAYIP SONUNA KADAR OKUMAKTIR. HER
TAMAMLANDIĞINDA DA YENİDEN BAŞLAMAKTIR."
(TİRMİZÎ, KIRAAT, 13/2948. HADÎSİN İSNÂDI ZAYIFTIR.)

EBÛ SAÎD EL-HUDRÎ'DEN RİVÂYET RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE, RASÛLULLAH (AS.)
ŞÖYLE DEDİ:

"YÜCE RAB ŞÖYLE BUYURMAKTADIR:

"KUR'ÂN OKUMAK, KİMİ BANA EL AÇMAKTAN ALIKOYARSA, EL AÇANLARA
VERİLENLERİN EN FAZİLETLİSİNİ ONA VERİRİM."

(CAMİUL USUL, C. 13, S.498, NO : 6.287 ; TİRMİZÎ, FEDÂILU'L-KUR'ÂN, 25/2926. İSNÂDI
ZAYIF OLAN BU RİVÂYET, TİRMİZÎ'DE; "KUR'ÂN OKUMAK KİMİ, BENİ ZİKRETMekten
VE BANA EL AÇMAKTAN ALIKOYARSA, EL AÇANLARA VERİLENLERİN EN
FAZİLETLİSİNİ ONA VERİRİM. ALLAH KELÂMININ DİĞER SÖZLERE ÜSTÜNLÜĞÜ,
ALLAH'IN MAHLÛKATA ÜSTÜNLÜĞÜ GİBİDİR" ŞEKLİNDEDİR.)

SEHL B. MUÂZ EL-CÜHENÎ, BABASINDAN RİVÂYET ETMEKTEDİR: HZ. PEYGAMBER
ŞÖYLE DEDİ:

"KUR'ÂN OKUYAN VE ONUN HÜKÜMLERİYLE AMEL EDEN İNSANIN ANNE BABASINA
KIYÂMET GÜNÜ BİR TÂÇ GİYDİRİLİR; BU TÂCIN PARLAKLIĞI, DÜNYA EVLERİNİZDEKİ
GÜNEŞİN -GÜNEŞ EVİNİZİN İÇİNDE OLMASI HALİNDEKİ- PARLAKLIĞINDAN DAHA
GÜZELDİR. YA, KUR'ÂN'IN HÜKÜMLERİYLE AMEL EDENİ NE ZANNEDERSİNİZ?"
(EBÛ DAVUD, VİTİR, 14/1453. BU RİVÂYETİN DE İSNÂDI ZAYIFTIR.)

HZ. ALİ'DEN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE, RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE DEDİ:

"KİM KUR'ÂN'I OKUR, ONU EZBERLER, HELÂLİNİ HELÂL, HARAMINI HARAM SAYARSA,
ALLAH BU KUR'ÂN SEBEBİYLE ONU CENNETE SOKAR VE AYNI ZAMANDA ÂİLESİNDEN
CEHENNEME (GİRMESİ) VÂCİB OLAN ON KİŞİYE ŞEFÂATÇİ KILAR."
(TİRMİZÎ, FEDÂILU'L-KUR'ÂN, 13/2905.)

EBÛ HUREYRE'DEN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE, RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE DEDİ:

"KIYÂMET GÜNÜ KUR'ÂN SAHİBİ KİŞİ GELECEK VE KUR'ÂN90;

"- EY RABBİM ONU SÜSLE!" DİYECEK. BUNUN ÜZERİNE ADAMA KERÂMET TÂCİ
GİYDİRİLECEK. SONRA YİNE;

RABBİM, ONUN SÜSÜNÜ ARTIR!" DİYECEK. BUNUN ÜZERİNE DE KERÂMET ELBİSESİ
GİYDİRİLECEK. SONRA;

YA RABBİ, ONDAN RAZI OL!" DİYECEK. YÜCE ALLAH DA;

ONDAN RAZI OLDUM" BUYURACAK. SONRA DA ADAMA;

OKU VE YÜKSEL!" DENECEK VE HER ÂYET MUKABİLİNDE BİR SEVAP VERİLECEK."

(CAMİUL USUL, C. 13, S. 500, NO: 6.290; TİRMİZÎ, FEDÂİLÜ'L-KUR'ÂN, 18/2915. HADİSİN SON CÜMLESİ TİRMİZÎ'DE; "...HER ÂYETLE BİR SEVABI ARTTIRILACAK" ŞEKLİNDEDİR.)

ABDULLAH B. AMR B. EL-ÂS'TAN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE, RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE DEDİ:

"KUR'ÂN SAHİBİNE ŞÖYLE DENECEK: 'OKU VE YÜKSEL! DÜNYADA TERTÎL ÜZERE OKUDUĞUN GİBİ ŞİMDİ DE TERTÎL ÜZERE OKU! ÇÜNKÜ SENİN MAKAMIN, OKUDUĞUN SON ÂYETİN YANINDADIR."

(EBÛ DAVUD, VİTİR, 20/1464; TİRMİZÎ, FEDÂİLÜL-KUR'ÂRI, 18/2914.)

ÜSEYD B. HUDAYR'DAN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE; "KENDİSİ BİR GECE KUR'ÂN OKUYOR, YANINDA DA BİR AT BAĞLI OLARAK DURUYORDU. BİRDEN AT HUYSUZLANMAYA BAŞLADI. OKUMAYI KESİNCE, AT SÂKİNLEŞTİ. TEKRAR OKUMAYA BAŞLADI, AT YİNE HUYSUZLANDI. SUSTU, AT YİNE SÂKİNLEŞTİ. SONRA TEKRAR OKUMAYA BAŞLADI, AT YİNE HUYSUZLAŞTI. NİHÂYET OKUMAYA SON VERDİ. OĞLU YAHYA⁹⁴, ATM YAKININDA YATİYORDU; ATM ÇOCUĞA ZARAR VERMESİNDEN KORKTU VE ÇOCUĞU GERİ ÇEKTİ. BAŞINI GÖĞE DOĞRU KALDIRINCA, İÇİNDE KANDİL GİBİ BİR ŞEYLERİN PARLAMAKTA OLDUĞU BİR GÖLGELİK GÖRDÜ. SABAH OLUNCA ÜSEYD, OLAYI RASÛLULLAH'A (AS.) ANLATTI. HZ. PEYGAMBER; OKU (SAYDIN), YA İBN HUDAYR! OKU (SAYDIN), YA İBN HUDAYR!" BUYURDU. YA RASÛLALLAH (AS.), ATM (OĞLUM) YAHYA'YI ÇİĞNEMESİNDEN KORKTUM, ÇÜNKÜ ÇOCUK ATA YAKIN BİR YERDE İDİ. BAŞIMI KALDIRIP ÇOCUĞA DOĞRU GİTTİM (VE OKUMAYI KESTİM). SONRA BAŞIMI GÖĞE DOĞRU KALDIRDIM; İÇİNDE KANDİLE BENZER BİR ŞEYLERİN PARLAMAKTA OLDUĞU BİR GÖLGELİK GÖRDÜM. SONRA YUKARI DOĞRU ÇIKTI, ARTIK ONU GÖREMEZ OLDUM."

O NE İDİ, BİLİYOR MUSUN?"

HAYIR!"

ONLAR MELEKLERDİ, SENİN SESİNİ DİNLEMESİNE GELMİŞLERDİ. ŞAYET OKUMAYA DEVAM ETSEYDİN, SABAH KADAR SENİ DİNLERLER, İNSANLAR DA ONLARI GÖRÜRDÜ. ONLAR DA İNSANLARDAN GİZLENEMEZLERDİ."

(BUHARÎ, FEDÂİLÜ'L-KUR'ÂN, 15.)

EBÛ SAÎD EL-HUDRÎ'DEN RİVÂYET EDİLMİŞTİR:

"ÜSEYD B. HUDAYR, BİR GECE DEVE AĞILINDA KUR'ÂN OKUYORDU. BİRDEN ATI HUYSUZLANMAYA BAŞLADI, AMA O YİNE OKUMAYA DEVAM ETTİ. AT YİNE HUYSUZLUĞUNU SÜRDÜRDÜ, ÜSEYD YİNE KIRAATİNE DEVAM ETTİ. AT TEKRAR HUYSUZLANMIŞ. ÜSEYD ŞÖYLE ANLATTI:

"ATM, (OĞLUM) YAHYA'YI ÇİĞNEYECEĞİNDEN KORKTUM, KALKIP ATIN YANMA GİTTİM. BAŞIMIN ÜSTÜNDE SANKİ GÖLGELİK GİBİ BİR ŞEY GÖRDÜM; İÇİNDE DE KANDİLLERE BENZER ŞEYLER VARDI. SONRA GÖĞE DOĞRU YÜKSELMESİNE BAŞLADI,

SONUNDA GÖZDEN KAYBOLDU. SABAH OLUNCA RASÛLULLAH'M (AS.) YANMA GİTTİM VE;

"- EY ALLAH'IN RASÛLÜ; DÜN AKŞAM GECE YARISINDA, DEVE AĞILINDA KUR'ÂN OKURKEN BİRDEN ATIM HUYSUZLANDI" DEDİM. HZ. PEYGAMBER; OKU (SAYDIN) EY İBN HUDAYR!" BUYURDU.

"- OKUDUM, AMA YİNE HUYSUZLANDI" DEYİNCE, TEKRAR;

OKU (SAYDIN) EY İBN HUDAYR!" BUYURDU. BEN YİNE;

"- OKUDUM, FAKAT YİNE HUYSUZLANDI" DEYİNCE DE, TEKRAR;

OKU (SAYDIN) EY İBN HUDAYR!" DİYE KARŞILIK VERDİ. O ZAMAN ÜSEYD;

ARTIK OKUMAYI BIRAKTIM, ÇÜNKÜ (OĞLUM) YAHYA ATM YAKININDA YATIYORDU;

ONU ÇİĞNER DİYE KORKTUM. O SIRADA DA GÖLGELİK GİBİ BİR ŞEY GÖRDÜM; İÇİNDE

DE KANDİLLERE BENZEYEN ŞEYLER PARILDIYORDU. SONRA GÖLGELİK GÖĞE DOĞRU

ÇIKMAYA BAŞLADI, NİHAYET ONU GÖREMEZ OLDUM" DİYE ANLATTI. BUNUN

ÜZERİNE RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE BUYURDU:

ONLAR MELEKLERDİ, SENİ DİNLİYORLARDI. EĞER OKUMAYA DEVAM ETSEYDİN,

SABAHA KADAR SENİ DİNLERLER, HALK DA ONLARI GÖRÜRDÜ. ONLAR,

İNSANLARDAN GİZLENEMEZLERDİ."

(MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 36/242.)

AMİR B. VÂSİLE'DEN RİVÂYET EDİLMİŞTİR:

"NÂFİ B. ABDÜLHÂRİS, USFÂN'DA HZ. ÖMER'LE KARŞILAŞTI. HZ. ÖMER, NÂFİ'İ KÛFE'YE VALİ YAPMIŞTI. KENDİSİNE;

"- VÂDİDEKİ HALKA KİMİ VEKİL BIRAKTIN?" DİYE SORUNCA, NÂFİ;

"- İBN EBZÂ'YI" DİYE KARŞILIK VERDİ. İBN EBZÂ DA KİMDİR?" DİYE SORUNCA;

"- BİZİM ÂZÂDLILARIMIZDAN BİRİDİR" DEDİ. HZ. ÖMER; İNSANLARIN BAŞINA ÂZÂDLI

BİR KÖLEYİ Mİ VEKİL BIRAKTIN?" DİYE SORUNCA, NÂFİ DE; O, AZİZ VE CELİL OLAN

ALLAH'IN KİTABINI OKUR, FARZLARI DA BİLİR" DER. O ZAMAN HZ. ÖMER; ŞÜPHE SİZ

PEYGAMBERİNİZ ŞÖYLE BUYURMUŞTUR, DEDİ: "MUHAKKAK Kİ ALLAH, BU KİTAP İLE

BAZI MİLLETLERİ YÜKSELTİR, BAZILARINI DA ALÇALTIR."

(MÜSLİM, MÜSÂFİRİN, 47/269.)

HZ. OSMAN'DAN RİVÂYET EDİLDİĞİNE GÖRE RASÛLULLAH (AS.) ŞÖYLE BUYURDU:

"SİZİN EN HAYIRLINIZ, KUR'ÂN'I ÖĞRENEREN VE ÖĞRETENDİR"

(BUHARİ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 21; TİRMİZİ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 15/2908; EBÛ DAVUD,

VİTİR, 14/1452.)

SUHEYB, RASÛLULLAH'M (AS.) ŞÖYLE BUYURDUĞUNU RİVÂYET EDER:

"KUR'ÂN'IN HARAM KILDIKLARINI HELÂL SAYAN İNSAN, KUR'ÂN'A İMAN ETMEMİŞTİR."

(TİRMİZİ, FEDÂİLU'L-KUR'ÂN, 20/2918. HADİSİ TAHRİC EDEN TİRMİZİ, ONUN

SAĞLAM BİR İSNÂDMM BULUNMADIĞIM SÖYLEMEKTEDİR.)

6. HİKMET

BESMELEYE BAŞLADIM, NE HİKMETLER SÖYLEDİM,
İNCİ, CEVHER HİKMETİ, TALİPLERE SAÇTIM BEN,
ÇOK RİYÂZETLER ÇEKİP, ÇOK KANLAR YUDUMLADIM,
BAK İKİNCİ DEFTERİN SÖZLERİNİ AÇTIM BEN.
(DİVAN-I HİKMET, 1 : 1 , HACE AHMED YESEVİ)

BESMELE

ENES İBNİ MÂLİK (RADIYALLÂHU ANH) YAŞADIĞI BİR HÂDİSEYİ ŞÖYLE ANLATMIŞTIR:
“(HUDEYBİYE GÜNÜNDE) **RASÛLÜLLÂH** (SALLİALLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) 'İN
ASHABINDAN BÂZILAN (SUSUZLUKTAN DOLAYI **RASÛLÜLLÂH** (SALLİALLÂHU ALEYHİ
VE SELLEM)'DEN ABDEST SUYU İSTEDİLER. BUNUN ÜZERİNE **RASÛLÜLLÂH**
(SALLİALLÂHU ALEYHİ VE SELLEM)' **'SİZİN / HERHANGİ BİRİNİZİN YANINDA AZ DA
OLSA SU VAR MI?' BUYURDU.** ' DERKEN (BİRİ, BİR KAP İÇİNDE AZ BİR SU GETİRİNCE
RASÛLÜLLÂH (SALLİALLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) MÜBÂREK ELİNİ O KABIN İÇERİSİNE
KOYDUKTAN SONRA: “(SİZ) **'BİSMİLLÂH' DİYEREK ABDEST ALIN.**” BUYURDU.
İŞTE TAM O SIRADA BEN ONUN (SALLİALLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) MÜBÂREK
PARMAKLARININ ARASINDAN SUYUN ÇIKTIĞINI BİZZAT GÖRDÜM Kİ ORADA
BULUNANLARIN SONUNCUSUNA VARANA KADAR HEPSİ ABDEST ALDILAR.”
HADİS-İ ŞERİFİN RÂVİSİ OLAN **SÂBİT** (RADIYALLÂHU ANH), **ENES** (RADIYALLÂHU
ANH)'A “ONLARIN KAÇ KİŞİ OLDUKLARINI DÜŞÜNÜYORSUN?” DİYE SORDUĞUNDA
“YETMİŞ KADAR.” DİYE CEVAP VERDİ.
(EN-NESÂÎ, ET-TAHÂRE:62, & RAKAM:78, 1/61; AHMED İBNÜ HANBEL, EL-MÜSNED,
RAKAM:12694, 20/120-121)

ALÎ (RADIYALLÂHU ANH)'DAN RİVÂYETE GÖRE; **RASÛLÜLLÂH** (SALLİALLÂHU ALEYHİ VE
SELLEM) ONA HİTÂBEN ŞÖYLE BUYURMUŞTUR:
“EY ALÎ! ABDEST ALIRKEN: ‘ALLÂH'IN ADIYLA (ABDESTE BAŞLARIM). **RASÛLÜLLÂH'A**
SALÂT OLSUN.’ DE.”
(İBNÜ'L-'ARABÎ, EL-FÜTÛHÂTÜ'L- MEKKİYYE, 8/323; İBNÜ'L-MÜLAKKİN, EL-BEDRU 'L-
MÜNİR, 2/276)

RESÛLULLAH'IN HİMAYESİNE ALDIĞI EBÛ HAFS ÖMER B. EBÛ SELEME ABDULLAH B.
ABDÜLESED ANLATIYOR: BEN, RESÛLULLAH'IN BAKIMINDA OLAN BİR ÇOCUKTUM.
YEMEK YERKEN ELİM KABIN HER TARAFINA UZANIYORDU. RESÛLULLAH :
–YAVRUCUĞUM, BESMELE ÇEK, SAĞ ELİNLE VE ÖNÜNDEN YE, BUYURDU. BEN DE
ONDAN SONRA HEP BU ŞEKİLDE YEDİM.
(B5376 BUHÂRÎ, ET'İME, 2; M5269 MÜSLİM, EŞRİBE, 108)

HZ. ÂİŞE'DEN (RA) RİVAYET EDİLDİĞİNE GÖRE RESÛLULLAH ŞÖYLE BUYURMUŞTUR: YEMEK YİYECEĞİNİZ ZAMAN (ÖNCE) BESMELE ÇEKİN. EĞER YEMEĞE BAŞLARKEN BESMELE ÇEKMEYİ UNUTURSANIZ, " BİSMİLLAHİ EVVELUHU VE AHİRUHU " - "BAŞI İÇİN DE SONU İÇİN DE *BİSMİLLÂH*" DEYİN. (D3767 EBÛ DÂVÛD, ET'İME, 15; T1858 TİRMİZÎ, ET'İME, 47)

CÂBİR'İN (RA) İŞİTTİĞİNE GÖRE RESÛLULLAH ŞÖYLE DEMİŞTİR: BİR ADAM EVİNE GİRERKEN VE YEMEK YERKEN BESMELE ÇEKERSE ŞEYTAN, ARKADAŞLARINA, "BURADA SİZİN İÇİN BARINAK DA YOK, YİYECEK DE YOK." DER. EĞER O KİMSE EVİNE GİRERKEN BESMELE ÇEKMEZSE ŞEYTAN, "BARINACAK YERİ BULDUNUZ." DER. YEMEK YERKEN BESMELE ÇEKMEZSE, "HEM KALACAK YER, HEM DE YİYECEK BULDUNUZ." DER. (M5262 MÜSLİM, EŞRİBE, 103)

HUZEYFE (RA) ANLATIYOR: RESÛLULLAH İLE BERABER SOFRAYA OTURDUĞUMUZ ZAMAN, O ELİNİ UZATIP BAŞLAMADAN ÖNCE BİZ ELİMİZİ YEMEĞE UZATMAZDIK. BİR GÜN, PEYGAMBER'LE SOFRA BAŞINDAYKEN BİR HİZMETÇİ KIZ, SANKİ BİRİ ONU İTİYORMUŞCASINA, GELDİ VE ELİNİ YEMEĞE UZATTI. RESÛLULLAH ONUN ELİNİ TUTTU. ARKASINDAN AYNI ŞEKİLDE BİR BEDEVİ GELDİ; RESÛLULLAH ONUN DA ELİNİ TUTTU VE "BESMELE ÇEKİLMEYEN YENİLEN YEMEĞE ŞEYTAN DA KATILIR. ŞEYTAN, YEMEĞE KATILMAK İÇİN BU HİZMETÇİ KIZI GETİRDİ; BEN DE ONUN ELİNİ TUTTUM. AYNI MAKSATLA BU BEDEVİYİ GETİRDİ, ONUN DA ELİNİ TUTTUM. BU CANI BU TENDE TUTAN ALLAH'A YEMİN EDERİM Kİ ŞEYTANIN ELİ, BUNLARIN ELLERİYLE BERABER ELİMDE İDİ." BUYURDU. SONRA BESMELE ÇEKTİ VE YEMEĞE BAŞLADI. (M5259 MÜSLİM, EŞRİBE, 102)

VAHŞÎ B. HARB25 (RA) ANLATIYOR: BİR GÜN ALLAH RESÛLÜ'NÜN ASHÂBİ: -YÂ RESÛLALLAH, YEMEK YİYORUZ, AMA KARNİMİZ DOYMUYOR, DEDİLER. -MUHTEMELEN AYRI AYRI YİYORSUNUZ, DİYE KARŞILIK VERDİ, -EVET, DEDİLER. PEYGAMBER DE: -BİRLİKTE YİYİN VE BESMELE ÇEKİN Kİ, YEMEĞİNİZ BEREKETLİ OLSUN, BUYURDU. (D3764 EBÛ DÂVÛD, ET'İME, 14)

ABD B. HUMEYD, İBN CERÎR, İBNU'L-MÜNZİR VE İBN EBÎ HÂTİM'İN BİLDİRDİĞİNE GÖRE KATÂDE: "MEKTUP SÜLEYMAN'DANDIR, RAHMÂN VE RAHÎM ALLAH'N ADYLA. BANA KARŞI BÜYÜKLENMEYİN VE MÜSLÜMANLAR OLARAK BANA GELİN " ÂYETLERİNİ AÇKLARKEN: "BURADA SÜLEYMAN (ALEYHİSSEİAM): "BANA KARŞI GELMEYİN" DEMEK İSTEMİŞTİR. PEYGAMBERLER DE MEKTUBU KISA OLARAK YAZARLAR VE UZATMAZLARDI" DEDİ. (DURREL MENSUR, C. 11, S. 341-342, SUYUTİ)

ŞEYH AHMED EL-BÛNÎ, *LETÂİFU'L-İŞÂRÂT* ADLI ESERİNDE, "VARLIK AĞACININ (ŞECERETÜ'LKEVN) BESMELEDEN DAL BUDAK SALDIĞINI" ANLATIR VE DER Kİ: BÛTÜN ÂLEM, İCMÂLÎ VE TAFSÎLÎ OLARAK, BESMELE İLE KÂİMDİR. BU YÜZDEN BESMELEYİ ÇOKÇA SÖYLEYEN KİMSE, ULVÎ ÂLEMDE DE, SÜFLÎ ÂLEMDE DE "HEYBET" SIFATIYLA TALTİF EDİLİR.
(RUHUL BEYAN TEFSİRİ, C.1 , İSMAİL HAKKI BURSEVİ)

DÂRAKUTNÎ, ZAYIF İSNÂDLA İBN ÖMER'DEN BİLDİRİYOR: ALLAH'IN RESÛLÜ (SALLALLAHU ALEYHİ VESELLEM) ŞÖYLE BUYURDU: "**CİBRİL BANA VAHİY GETİRDİĞİ ZAMAN İLK OLARAK BESMELEYİ OKURDU.**"
(DÂRAKUTNÎ (1/305); DURRUL MESNUR, C. 1,S. 69,SUYUTİ)

İBN MERDÛYE VE SA'LEBÎ BİLDİRİYOR: CÂBİR B. ABDİLLAH DER Kİ: **BESMELE NAZİL OLDUĞU ZAMAN BULUT DOĞUYA DOĞRU ÇEKİLDİ, RÛZGAR DURDU, DENİZ COŞTU, HAYVANLAR KULAK VERİP DİNLEDİ VE ŞEYTANLAR GÖKYÜZÜNDEN KOVULDULAR. ALLAH'N İZZETİNE YEMİN EDERİM Kİ HANGİ ŞEYE BESMELE ÇEKİLİRSE ALLAH O ŞEYE BEREKET VERİR.**
(DURRUL MENSUR,C.1,S.77,SUYUTİ)

اليسوية

